

CRONICA ACTIVITĂȚII SECȚIEI DE ISTORIE PE ANUL 1983

de Elena ARTIMON

Urmărind realizarea obiectivelor înscrise în planul de muncă al unității, colectivul secției de istorie și-a orientat și în anul 1983 activitatea în scopul cercetării, depistării și valorificării patrimoniului muzeal, a creșterii colecțiilor cu noi piese, precum și în sensul desfășurării unei bogate și multiple activități cultural-educative, activitate ce a avut drept obiectiv principal dezvoltarea dragostei tinereii generații pentru trecutul de luptă al înaintașilor noștri, pentru mărețele realizări îndeplinite de poporul român în anii construcției socialiste și în mod deosebit a împlinirilor din ultimii douăzeci de ani.

În ceea ce privește activitatea de cercetare științifică menționăm faptul că cele șase teme înscrise în planul de muncă al instituției au fost realizate, pe capitole, finalizarea urmînd a se termina în 1985, urmărindu-se obținerea de noi informații științifice pentru toate perioadele istorice, fie în urma rezultatelor cercetărilor arheologice, fie în urma cercetărilor de arhivă.

Astfel, în anul 1983 au fost efectuate următoarele săpături arheologice: Răcătău-Bacău (geto-daci — V. Căpitanu), Dămieniști-Bacău (daco-carpi — I. Mitrea), Izvoare-Bahna-Neamț (sec. VI-VII și sec. VIII-IX e.n. — I. Mitrea), Tg. Trotuș-Bacău (sec. XIV-XVII — Al. Artimon). Pe toate șantierele s-a urmărit cu multă atenție și seriozitate profesională evoluția dezvoltării omeniești. Pentru perioadele cercetate, descoperirea de noi dovezi constituie cele mai veridice argumente ale unei continuități neîntrerupte în spațiul vechii Dacii a lui Burebista și Decebal.

Continuînd cercetarea în dăva de la Răcătău, arheologul V. Căpitanu a reușit să obțină noi date cu privire la sistemul de fortificație al cetății, precum și să scoată la iveală noi și valoroase piese ceramice sau obiecte de podoabă și uz gospodăresc ce au analogii cu descoperirile din alte localități din țară. Piese descoperite în 1983 la Răcătău constituie noi dovezi ale unei culturi unitare a geto-dacilor.

Unitatea culturii materiale și spirituale a geto-dacilor, a daco-car-pilor este demonstrată și prin materialele arheologice descoperite la Dămieniști unde a efectuat cercetări arheologul I. Mitrea. Ca o continuare firească a studierii evoluției istoriei patriei, I. Mitrea s-a preocupat și se preocupă îndeaproape de cercetarea perioadei de formare a poporului român aducând noi date și noi argumente referitoare la continuitatea neîntreruptă a strămoșilor noștri. Pentru zona Bacău-Piatra Neamț, I. Mitrea a cercetat sistematic așezarea de la Izvoare-Bahna-Neamț, unde a surprins nivele de locuire din sec. VI-VII și VIII-IX.

Pentru studierea epocii feudale menționăm cercetarea sistematică pe care o întreprinde de mai mulți ani arheologul Al. Artimon în comuna Tîrgu Trotuș, zona „Tarna Nouă”. Cercetările din 1983 au dus la dezvoltarea completă a fundațiilor unei biserici românești de la sfîrșitul sec. XIV și începutul sec. XV.

Din analiza completă a datelor stratigrafice și a materialului arheologic rezultat în campania din 1983 s-au putut emite noi concluzii care argumentează datarea acestui monument în perioada sec. XIV-XV.

În domeniul istoriei moderne și contemporane, activitatea de cercetare a fost orientată în sensul studierii amănunțite a materialului bibliografic referitor la întocmirea unor capitole din temele de cercetare și anume: Catalogul monedelor feudale și moderne din colecția muzeului de istorie — sec. XVII-XVIII; Mișcarea muncitorească de pe Valea Trotușului în perioada 1940-1944 și Aspecte ale dezvoltării economice a localității Buhuși în perioada 1945—1947.

Menționăm totodată că s-a acordat atenția cuvenită studierii și altor aspecte privind perioada de istorie modernă și contemporană, cu referiri specifice la aria geografică a județului Bacău.

Rod al unei sistematice munci de cercetare în teren sau arhive, rezultatele obținute au fost valorificate atât în cadrul unor sesiuni și simpozioane științifice, a publicării lor în reviste de specialitate sau în presă, a organizării unor expoziții sau chiar în cadrul meselor rotunde, serilor muzeale și conferințelor. Participarea specialiștilor secției de istorie cu comunicări atât în cadrul manifestărilor organizate de muzee în colaborare cu alți factori educaționali la Bacău, precum și la sesiunile științifice din țară, constituie o dovadă în plus a seriozității pe care membrii colectivului o acordă muncii de cercetare și valorificare a informațiilor obținute în teren sau depistate în arhive.

Astfel, pe 14 și respectiv 16 februarie au fost organizate la Bacău, Casa de cultură și IJM două simpozioane dedicate împlinirii a 50 de ani de la eroicele lupte ale ceferiștilor și petroliștilor din ianuarie-februarie 1933, la care au prezentat referate I. Mitrea și L. Antohi. Tot pe 16 februarie la Casa de cultură din Buhuși în cadrul unei ample manifestări cultural-educative au prezentat referate Al. Artimon și N. Bozoea.

Ziua de 8 martie a fost marcată și printr-un simpozion cu tema „Femeia în istoria poporului român” la care au prezentat intervenții Elena Artimon și Lucia Antohi.

La 30 martie 1983 în cadrul sesiunii științifice de la Piatra Neamț au fost prezentate comunicările : *Etnogeneza românilor în opera lui Vasile Pârvan* (I. Mitrea) și *O spadă de bronz de la Marvila* (V. Căpitanu)

Cu prilejul sărbătoririi a 90 de ani de la crearea PSDMR secția de istorie a colaborat împreună cu alți factori educaționali la organizarea la Bacău, a unui simpozion științific în cadrul căruia au fost prezentate următoarele teme : *Concepția tovarășului Nicolae Ceaușescu despre etnogeneza românilor, dezvoltarea lor neîntreruptă și unitară în spațiul carpato-danubiano-pontic* (I. Mitrea) și *Aspecte ale începuturilor mișcării muncitorești în județul Bacău* (El. Artimon). Prilejuit de același eveniment au fost susținute expuneri și mese rotunde în întreprinderi și școli din Bacău (V. Florea, I. Mitrea, Al. Artimon) precum și în comunele Tg. Trotuș (Al. Artimon), Gîrleni (I. Mitrea) și Horgești (V. Căpitanu).

În cadrul sesiunilor de comunicări ale profesorilor și elevilor ce s-au desfășurat la Bacău pe 2 aprilie și 12 iunie pe tema „Educația materialist-științifică și revoluționar-patriotică a elevilor” au fost prezentate comunicările : *Istoria poporului român în opera tovarășului Nicolae Ceaușescu* ; *Cîteva precizări privind evoluția procesului de romanizare și încheierea etnogenezei românilor în lumina noilor cercetări și Probleme ale metodologiei cercetării științifice în domeniul istoriei* (I. Mitrea).

Semnificația istorică a zilei de 9 mai a fost evidențiată în cadrul simpoziunilor cu tema „Independența — năzuință seculară a poporului român” organizate la Comănești pe 9 mai unde au prezentat intervenții El. Artimon și L. Antohi, la Săscut pe 8 mai (El. Artimon și Al. Artimon) și la Bacău pe 9 mai (Al. Artimon și V. Florea). În numeroase comune din județ în instituții, întreprinderi și școli din Bacău, Buhuși, Gheorghe Gheorghiu-Dej au fost prezentate expuneri pe aceeași temă.

Colocviu pe tema „Originea și continuitatea poporului român”, organizat la Tecuci pe 9 mai de către Consiliul Culturii și Educației Socialiste și Academia de științe sociale și politice a RSR cu sprijinul organelor locale din Tecuci a reunit cercetători din întreaga țară. Din partea secției de istorie din Bacău a participat cercetătorul I. Mitrea cu comunicarea „*Probleme privind continuitatea de locuire, în mileniul I e.n. în regiunea subcarpatică a Moldovei.*”

În cadrul celui de-al VI-lea simpozion național de tracologie de la Craiova, muzeul băcăuan a fost prezent cu comunicarea *Interferențe culturale între autohtoni și slavi în spațiul est-carpatic al României în perioada încheierii procesului de etnogeneză a românilor* (I. Mitrea).

La simpozionul „Momente ale luptei poporului român pentru unitate și independență”, organizat pe 18 octombrie la I.J.M.-Bacău, de Filiala Arhivelor Statului Bacău în colaborare cu secția de istorie a fost prezentată comunicarea : „*Tezele și aprecierile tovarășului Nicolae Ceaușescu cu privire la istoria unică și unitară a poporului român*”. (I. Mitrea).

În 1983 s-au aniversat 65 de ani de la actul istoric din 1 decembrie 1918, prilej cu care membrii colectivului secției de istorie au evidențiat îndelungatul proces al luptei strămoșilor noștri de a se uni într-o singură țară. În acest sens am desfășurat o bogată activitate științifică și cultural-educativă, susținând numeroase expuneri, dezbateri s-au participînd la

unele simpozioane. Menționăm simpozionul științific organizat pe 8 noiembrie la Bacău, unde au fost prezentate materialele ca *Acoperirea diplomatică a unirii de la 1918* (V. Florea), *Acțiuni ale românilor din emigrație în sprijinul desăvârșirii unității statale* (El. Artimon) și *Semnificația istorică a actului de la 1 dec. 1918* (L. Antohi).

Luna decembrie a anului 1983 a oferit prilejul unei numeroase participări la unele manifestări de amploare organizate de muzee sub egida CJCES-Bacău, determinate de aniversarea a 525 de ani de atestare documentară a localității Onești și a 575 de ani de la prima atestare documentară a orașelor Bacău și Tg. Trotuș.

Astfel, pe 12 decembrie s-a desfășurat la Tg. Trotuș simpozionul „Tg. Trotuș — străveche vatră de civilizație românească” în cadrul căruia specialiștii secției de istorie au susținut comunicările: *65 de ani de la făurirea statului unitar român* (V. Florea), *Civilizația geto-dacă în bazinul Trotușului* (V. Căpitanu), *Populația autohtonă din zona Tg. Trotuș în epoca formării poporului român* (I. Mitrea) și *Orașul medieval Tg. Trotuș în lumina descoperirilor arheologice* (Al. Artimon). Simpozionul a fost precedat de vernisarea unei expoziții pe aceeași temă (Al. Artimon).

La 14 decembrie în municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej, s-au desfășurat lucrările simpozionului „525 de ani de atestare documentară a localității”, prilej cu care au fost prezentate teme ca: *Descoperiri geto-dacice în bazinul Siretului mijlociu* (V. Căpitanu), *Continuitatea populației autohtone în Valea Trotușului* (I. Mitrea) și *Geneza orașelor medievale românești din Moldova* (Al. Artimon).

Tot în luna decembrie s-a desfășurat la Focșani sesiunea anuală de referate și comunicări, la care specialiștii băcăuani au prezentat date despre: *Sistemul de fortificații în așezarea geto-dacică de la Răcătău* (V. Căpitanu), *Cușitele cu volute de la sfârșitul mileniului I e.n. descoperite pe teritoriul României. Semnificația etno-culturală și istorică a acestora* (I. Mitrea) și *Noi contribuții arheologice privind orașele din S-V Moldovei* (Al. Artimon).

Muzeul de istorie a municipiului București a găzduit în decembrie 1983 dezbaterile științifice cu tema „Orașele medievale din România” cu participarea specialiștilor din întreaga țară. Din partea muzeului din Bacău a fost prezentată intervenția „Orașul de reședință și zona sa înconjurătoare” (Al. Artimon).

Evidențierea vieții și activității marelui agronom și patriot Ion Ionescu de la Brad a constituit prilejul cu care muzeul, sub egida CJCES Bacău și cu concursul altor factori, între care Direcția Agricolă, a organizat în satul Brad, com. Negri o expoziție foto-documentară și un simpozion la care și-au adus aportul El. Artimon și V. Florea.

Deosebit de importantă este activitatea ce o desfășoară arheologii, care cu migală și pasiune reușesc să scoată la iveală noi dovezi de existență și continuitate neîntreruptă a populației autohtone în spațiul carpato-danubiano-pontic.

Rezultatele muncii lor au fost concretizate în comunicări prezentate la cea de a XVII-a sesiune anuală de rapoarte privind rezultatele arheologice din campania 1982, organizată de Academia de Științe Sociale și

Politice a RSR, CCES, împreună cu CJCES Prahova și Muzeul județean la Ploiești, între 24-26 martie 1983. Au fost prezentate comunicările: *Cetatea dacică de la Răcătău-rezultatele cercetărilor din campania 1982* (V. Căpitanu), *Rezultatele cercetărilor arheologice efectuate în așezările de la Cîrligi-Filipești (sec. IV-V e.n.) și Izvoare-Bahna (sec. VIII-IX e.n.)*, *Rezultatele cercetărilor de la Pîrîul Boghii-Pîrgărești* (I. Mitrea) și *Rezultatele cercetărilor arheologice din așezarea medievală de la Tg. Troțuș — campania 1982* (Al. Artimon).

Participarea specialiștilor secției de istorie la manifestările de la Tg. Ocna ce se desfășoară sub titlul „Zilele eroilor” sau la cele de la Comănești, Moinești, Buhuși și Slănic, sub genericul, Săptămîna cultural comăneșteană, moineșteană sau buhușeană, sînt argumente ce reliefează vasta activitate științifică și cultural-educativă întreprinsă de muzeografi.

*

Între expozițiile organizate în 1983 amintim

- România și pacea
- Tg. Troțuș, străveche vatră de civilizație multimilenară
- Bacăul — vechi centru urban din Moldova
- Viața și activitatea lui Ion Ionescu de la Brad
- Centenarul nașterii lui Gr. Tăbăcaru

*

O altă modalitate de a valorifica cercetarea arheologică sau de arhivă o constituie publicarea unor articole, studii și note, fie în anuarul muzeului *Carpica* fie în publicații ale altor instituții din țară sau chiar în presa locală. Menționăm în acest sens apariția următoarelor materiale în anul 1983

— *Un tezaur monetar din sec. XVIII-XIX descoperit la Somușca Cleja, jud. Bacău, în Carpica, XV, 1983, p. 169-182* (Al. Artimon).
M. D. Matei, Emil I. Emandi, O. Monoranu, *Cercetări arheologice privind habitatul medieval, rural din bazinul superior al Sîmuzului Mare și al Moldovei (sec. XIV-XVIII)*, muzeul județean Suceava, Supliment I, 1983, recenzie, în *Carpica, XV, 1983, p. 279-282* (Al. Artimon).

— *Războiul de independență oglindit în medalistică și piese decorative, aflate în colecțiile muzeului băcăuan, în Carpica, XV, 1983, p. 219-228* (Elena Artimon).

— *Cronica activității secției de istorie pe anul 1982, în Carpica, XV, 1983, p. 283-290* (Elena Artimon).

— *Figurine antropomorfe geto-dacice, descoperite la Răcătău-Bacău, în Carpica, XV, 1983, p. 141-152* (V. Căpitanu).

— *65 de ani de la făurirea statului național unitar român, în Carpica, XV, 1983, p. 7-20* (V. Florea).

— *Rezultatele cercetărilor arheologice din așezarea de la Izvoare-Bahna, sec. VI-IX e.n., în Materiale și cercetări arheologice, a XV-a sesiune anuală de rapoarte, București, 1983, p. 429-434* (I. Mitrea).

— *Două morminte din sec. VI-V î.e.n., descoperite la Mileștii de Sus, jud. Bacău, în Studia antiqua et archaeologica, I, Iași, 1983, p. 59-64* (I. Mitrea).

— *Le sceptre de piësse de Mogoșești-Siret, dép. d'Iași, Roumanie Problèmes d'origine et datation*, în *Thraco-dacica* t. IV, nr. 1-2, București, 1983, p. 5-11 (I. Mitrea în colaborare cu Ann Dodd-Oprîtescu).

— *Etnogeneza românilor în opera lui Vasile Pârvan*, în *Suceava*, Anuarul muzeului județean, X, 1983, p. 847-851 (I. Mitrea).

— *Sceptrul de piatră de la Mogoșești-Siret, jud. Iași. Problema originii și datării*, în *Carpica*, XV, 1983, p. 69-96 (I. Mitrea în colaborare cu Ann Dodd-Oprîtescu).

— *Deux tombes du VI-V-e siècle a.n.è, decouvertes a Mileștii de Sus, le département de Bacău*, în *Carpica*, XV, 1983, p. 117-124 (I. Mitrea).

— *Descoperirile geto-dacice, din sec. I î.e.n. — sec. I e.n., de la Florești, jud. Bacău*, în *Carpica*, XV, 1983, p. 131-136 (I. Mitrea).

— *Cercetările arheologice de la Pîrîul Boghii-Pîrgărești*, în *Carpica*, XV, 1983, p. 153-162 (I. Mitrea în colaborare cu C. Eminovici).

— *La începutul sec. III stipendii romane pentru dacii liberi*, în *Magazin istoric*, anul XVII, nr. 2 (191), februarie 1983, p. 13 (I. Mitrea în colaborare, cu V. Mihăilescu-Birliba).

— I. Ioniță, *Din istoria și civilizația dacilor liberi. Dacii din Spațiul est-carpatic în secolele II-IV e.n.*, Iași, 1982, recenzie în *A.I.I.A. Iași*, XX, 1983, p. 446-448 (I. Mitrea).

— *Simpozion național de tracologie (cronică asupra desfășurării lucrărilor celui de-al V-lea simpozion național de tracologie, dedicat centenarului nașterii lui V. Pârvan)* în *Revista muzeelor și monumentelor — muzee*, nr. 1/1983, p. 92-95 (I. Mitrea).

— *Contribuția noilor cercetări arheologice la cunoașterea situației istorice din Moldova în epoca încheierii etnogenezei românilor*, în *Studii și comunicări științifice (științe sociale)*, Institutul de învățămînt superior din Bacău, 1983, p. 97-102 (I. Mitrea).

Menționăm totodată și publicarea unui nr. de 5 (cinci) articole de popularizare pe teme de istorie, de către tov. I. Mitrea în revista de cultură „Ateneu” și în ziarul Steagul roșu.

La datele prezentate mai sus mai precizăm că în anul 1983 în colecțiile secției de istorie au intrat peste 409 piese din toate epocile istoriei rezultate din cercetări arheologice, precum și din donații.

Aceasta face ca an de an zestrea noastră muzeistică să sporească și totodată ne înlesnește posibilitatea de a oferi noutăți tuturor celor care ne vizitează sălile de expoziție.